

Hij is al jaren een strijder voor meer precisie bij de bemesting. Nu de normen omlaag gaan, is de doorbraak eindelijk in zicht, meent Herre Bartlema. Eind deze maand organiseert hij de eerste studie- en praktijkdag over precisiebemesting. Met nieuwe machines en een toelichting op de nieuwe bemestingsnormen die horen bij het werken met nieuwe methoden.

Tijd is rijp voor precisiebemesting

Herre Bartlema van het NCOR

Smart, dat is het kernwoord in het betoog van Herre Bartlema. Het smart dat bekend is geworden van de zogenaamde smartphone, maar dat nu overall opduikt waar het gaat om de toepassing van elektronica in de landbouw. Binnenkort is het ook onderdeel van de nieuwe naam voor het NCOR (Nederlands Centrum voor de Ontwikkeling van Rijenbemesting). Deze organisatie is opgericht in 2010 om alle kennis rond rijenbemesting te bundelen en te zorgen dat er goede rijenbemestingsadviezen komen. "Er was gewoon een groot gebrek aan kennis ontstaan doordat niemand zich hier mee bezig hield. Op allerlei gebieden gebeurde wel wat, maar de kennis werd nergens samengebracht. Dat hebben we de afgelopen jaren met het NCOR proberen te verbeteren, door eigen demonstraties te organiseren en door kennisbijeenkomsten te houden om bemestingsadviezen aan te passen aan de nieuwe praktijk. Zo hebben we gezorgd voor de nieuwe rijenbemestingsadviezen voor bijvoorbeeld maïs en suikerbieten die nu door het Blgg worden gebruikt."

Inmiddels wil Bartlema een stapje verder. "We moeten de krachten bundelen van al die organisaties en bedrijven die nu bemestingsonderzoek doen, maar dat voor de fundering van de officiële bemestingsadviezen beperkte waarde heeft. Meestal gaat het om eenjarige demonstratieproeven, niet willekeurig aangelegd en vaak zonder voldoende herhalingen van de objecten."

Om dat te veranderen, wil hij het NCOR omvormen tot het Smart Fertilization Development Center. "Dat moet het platform worden waar we alle ideeën bij elkaar brengen, de voorlichting smart kunnen organiseren en van waaruit we ook goed wetenschappelijk onderzoek op gang kunnen brengen, vooral in een katalyserende rol", aldus Bartlema. Het geld dat nodig is, moet beschikbaar komen door bedrijven te vragen niet langer allemaal afzonderlijk proeven uit te voeren, maar om zoals gezegd de krachten te bundelen voor goed gezamenlijk wetenschappelijk en verantwoord onderzoek en voor effectieve voorlichting over de resultaten.

Congres

Loonwerkers die meer willen weten over precisiebemesting kunnen op 28 november terecht in congrescentrum Hof van Wageningen aan de Lawickse Allee in de gelijknamige plaats. Vanaf 10.00 uur zijn er lezingen en is er een machineshow van precisiebemesters. Na een serie algemene inleidingen is er in het tweede deel een verdieppingsprogramma waarin bijvoorbeeld wordt ingegaan op de bemesting van maïs, gras en akkerbouwgewassen. Zie ook www.rijenbemesting.nl.

Bartlema verwacht dat een dergelijk initiatief nu moet kunnen slagen, omdat iedereen beseft dat de Nederlandse landbouw voor een uitdaging staat nu de veehouderij naar verwachting de komende jaren met twintig procent zal groeien. "Alle partijen hebben er belang bij dat we dat nu goed oppakken, zeker omdat de normen steeds verder omlaag gaan. De enige manier om het dan goed te doen, is zorgen dat we de meststoffen die we hebben zo goed mogelijk benutten. Dus met precisiebemesting zorgen dat de meststoffen alleen daar komen waar ze worden benut en misschien nog wel een stap verder. Dan kom je op het nog meer plaats specifiek bemesten om alles wat je hebt zo efficiënt mogelijk in te zetten."

De eerste stap die daarin wordt gezet, is volgens Bartlema het aan de kant zetten van de centrifugaalstrooier. "Die is voor de toekomst veel te onnauwkeurig, want ook met een kantstrooiinrichting komt er nog veel te veel naast de plaats waar je productie verwacht. Met de spaakwielbemester of nieuwe bemesters zoals de dit voorjaar gedemonstreerde sleufkouterbemester voor vloeibare kunstmest kun je veel nauwkeuriger werken, zeker als je dat combineert met een GPS-systeem waarbij bij overlap secties stuk voor stuk worden afgesloten. Daar zie je direct de productie stijgen door de betere en nauwkeurigere verdeling."

"Meststoffen die we hebben, moeten we nu zo goed mogelijk benutten."

Met de vervolgstap is Bartlema ook al bezig. "Komend jaar gaan we proeven doen met een precisiebemester met daarvoor gemonteerd in de frontthef een scanner waarmee plaatselijk het stikstofgehalte wordt gemeten. Op die manier hopen we dat het mogelijk is om urineplekken en mestflatten over te slaan, zodat we weer mest overhouden voor de rest van het perceel. In de akkerbouw willen we vooral kijken naar de plaats specifieke bodemvoorraad en daar de bemesting op aanpassen."

Een andere grote verandering die leidt tot andere vormen van bemesten, is de komst van grote hoeveelheden spui loog van de luchtwassers en het mineralenconcentraat dat ontstaat bij het indikken van mest. "Dat betekent dat er veel meer vloeibare meststoffen op de markt komen die door loonwerkers moeten worden uitgereden, want zij hebben de beschikking over de juiste apparatuur of kunnen daarin investeren", zegt Bartlema. Hij is ervan overtuigd dat er steeds meer gebruik zal worden gemaakt van vloeibare meststoffen. "Kas, breedwerpig oppervlakkig toegediend, is in wezen het slechtste product dat je kunt gebruiken."

De productie is al milieuvervuilend, je kunt het slecht plaats specifiek verdelen en een deel van de stikstof verdwijnt door verfluchtiging als lachgas en ammoniak of door uitspoeling van de nitraatcomponent omdat die niet op het goede moment en op de juiste plaats beschikbaar is”, legt Bartlema uit. De komende jaren zullen we volgens hem toe moeten naar het veel bewuster inzetten van ammoniakale stikstof. “Dat is stikstof die veel beter gebonden is aan de bodem, dus niet uitspoelt en die tegelijkertijd door veel gewassen, zoals gras of aardappelen, gemakkelijk wordt opgenomen. Voorwaarde is wel een emissiearme toediening in de wortelzone. Op die manier gebruik je de stikstof dus maximaal.”

“Met vloeibare meststoffen is een goede boterham te verdienen.”

Door de komst van nieuwe technieken, nieuwe meststoffen en lagere normen zal de hele bemesting veranderen, voorspelt Bartlema. “Nu hebben we nog adviezen waarbij we aangeven dat als je zoveel stikstof of fosfaat strooit, je een bepaalde gewasopbrengst kunt halen. Dat gaat straks veranderen, waarbij wordt aangegeven hoeveel opbrengst je mag verwachten als je een bepaalde toedieningstechniek gebruikt. Dat laat zien hoe je de beperkte hoeveelheid meststoffen die je op een bedrijf mag gebruiken zo efficiënt mogelijk inzet.”

Die nieuwe manier van bemesten is onderdeel van een congres dat Bartlema eind deze maand organiseert over precisiebemesting. “Daar hebben we een speciaal programma voor loonwerkers om ze niet alleen te laten zien welke apparatuur er beschikbaar is, maar ook vertellen we in een serie lezingen wat er aan het veranderen is en hoe je daar als bedrijf op kunt inspelen. De eerste hoeveelheid meststoffen is er al met 20.000 ton stikstof uit spuilooog van luchtwassers en naar schatting nog 30.000 ton stikstof uit de industriële reststromen, bijvoorbeeld die van de mestverwerking. De prijs daarvan is zodanig dat je een goede boterham kunt verdienen terwijl je deze meststof uitrijdt bij veehouders of akkerbouwers. Het is alleen de kunst om dat te vertalen naar de bedrijven.”

Voor Bartlema is duidelijk dat daarvoor de loonwerkers nodig zijn. “Het afzetten van die restproducten lukt niet als loonwerkers dat alleen moeten doen en regelen. Daarom roepen wij adviseurs ook op om daar een actieve rol in te pakken. Zij zullen de veehouders ook aangeven dat ze de loonwerker moeten inschakelen om tot een goede bemesting te komen met mooie meststoffen als spuilooog en mineralenconcentraat. Als de loonwerkers dat oppakken, is daar niet alleen werk te halen, maar kunnen we ook de opbrengst omhoog brengen. Daar heeft iedereen wat aan.”

TEKST & FOTO: **Toon van der Stok**